

ningen under Nr. 31, hvor det anbefales, at Thinget skal henvise Andragendet til Ministeren med Betænkningen under Nr. 56, hvor man ikke gjør nogen Indstilling — hvorfor? fordi der ikke foreligger Oplysninger fra vedkommende Fabrik — begynder jeg at faae den Tanke, at det er maaste slet ikke Meningen. Meningen er maaste, at selve Fabrikkerne skulle understøttes. Er det saa, hvorledes skulle de da støttes? Derved, at Staten skal tage 2den Prioritetsaktier i Fabrikken „Lolland“. Saaledes vil Flertallet anbefale Finantsministeren, at han skal søge Rigsdagens Hjælp til at faae Fabrikken „Lolland“ understøttet; Andet kan ikke blive understøttet paa den Maade.

Ansvar: Jeg vil kun sige til det ærede Medlem for Aalborg Amts 5te Valgkreds (Holm), at jeg ikke har sagt, at denne forhenværende, afskedigede Underofficer, her er Tale om, nu havde en Ret, thi da behøvede han ikke at komme til os; men han har haft en Ret, som han har været uvidende om, og som han ikke er bleven gjort opmærksom paa. Saasnart der senere blev Tale om hans Pensionsberettigelse, saa sagde man: Du har en Ret, og man gjør, hvad man kan administrativt, efterbetaler ham den ikke forfjærtede Pension, det vil sige den for det sidste Aar; men længere kunde Administrationen ikke gaa efter de gjældende Regler. Her er altsaa ikke Tale om et Retstræv fra hans Side, men om, hvorvidt vi ville mønstre os et Billighedskrav.

Talmer: Det var sandelig en i en vis Retning interessant Oplysning, vi fik af det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds (Fredderiksen), nemlig at Fabrikken Lolland ikke havde gjort nogen feil Regning ved de Beregninger, der laa til Grund for Utlæget, men at den i Virkeligheden meget godt kunde bestaa. Hvis dette er Tilfældet, saa forekommer det mig, at hele Grundlaget for det ærede Flertals Betragtning maa falde sammen; thi hvad vil Meningen være med, at Fabrikken har gjort sin Beregning rigtig? Det vil altsaa sige, at, naar den betaler for Koerne saameget, som forpønden er for at faae saamange Koer, som den kan bruge, saa kan den faae saamange Koer, den skal bruge, og saa kan den endda bestaa og give et passende Udbytte. Er dette Tilfældet, saa er Beregningen rigtig, men saa behøves der hverken for Fabrikens eller for Agerbrugets Skyld nogen som helst Understøttelse. Særligt er jeg enig med det ærede Medlem for Præstø Amts 1ste Valgkreds (Scavenius) deri, at det i Virkeligheden slet ikke er Agerbruget, som disse Understøttelser ville komme tilgode, men det er Fabrikkerne, og, skjøndt det aabenbart efter de Bemærkninger, der fremkom saavel fra den ærede Driftfører, som ogsaa fra andre Talere, der have støttet Forslaget, ikke staar de Herrer ganske klart, om og paa hvilken Maade de ville komme Ager-

bruget til Hjælp gennem denne Understøttelse, saa fremgaar det ganske sikkert af Betænkningen, at det er Fabrikken, man derved hjælper. Det er denne, som skal have et 2den Prioritetslaan, saaledes som det ærede Medlem for Præstø Amts 1ste Valgkreds udtrykte sig, og det ærede Medlem for Odense Amts 1ste Valgkreds (Oct. Hansen), der ikke havde anstillet saa dybe Betragtninger over Sagen, som det ærede Flertal uden Tvivl her maatte gjøre, udtrykte sig — ganske vist ikke paa en doktrinar Maade, hvad han beskylde os for — saaledes, at han sagde, at vi jo kunde give 8 Skilling eller 16 Dre pr. Centner til Enhver, som afleverer Koer til en Fabrik. Jeg vil nu spørge, hvem vil saa faae disse Penge? Saa, de ville ganske vist blive afleverede i Landmandens Hænder; men hvem ville de komme tilgode? Fabrikken og ingen Anden. Deraf vil følge, at Fabrikken vil komme til at give Landmanden 16 Dre mindre pr. Centner for Koerne. Hvis man derimod sagde: enhver Landmand, som dyrker Koer, faar for hvert Centner, han producerer, 16 Dre, enten han sælger dem til Roesukkerfabrikken eller ikke, saa vilde det aabenbart komme Landmanden tilgode, og hvis man vil udvide dette ikke blot til Sukkerkoer, men ogsaa til andre Koer, vil det være til Landmandens Fordel; men, naar man siger, at den Landmand, der afleverer Koer til Sukkerfabrikken, faar 16 Dre pr. Centner, saa er det sandelig Sukkerfabrikken, der faar disse Penge, skjøndt de leveres til Landmanden; det er kun Fabrikken, man derved understøtter, og det er og bliver i Virkeligheden ikke Agerbruget. — Det ærede Medlem for Maribo Amts 3die Valgkreds (Chr. Pederesen) gjorde flere Bemærkninger, som mindebe mig om de Læresætninger, som vi i en tidligere Samling have hørt fra det ærede Medlem for Ribe Amts 3die Valgkreds (S. Kruse); det var navnlig ligesaa skarpsindige Betragtninger over Virkningen af Indførsels- og Udførselsstolpen, i det Hele de økonomiske Grundsatninger, vi ere vante til at høre fra det ærede Medlem for Ribe Amts 3die Valgkreds. Han forklarede os, hvorledes Landets Bestand vilde stige derved, at vi kunde udføre en Mængde Koer og slippe for at indføre en Mængde Sukker. Jeg kan ikke forstå, hvorledes disse to Ting skulde kunne forenes, at vi haade skulde kunne udføre de Koer, vi dyrke, og endda producere Sukker; men dette vil jeg overlade til det ærede Medlem nærmere at forklare. Jeg sagde iøvrigt ikke, hvad det ærede Medlem lagde mig i Munden, at Sukkerreproduktionen skulde være skadelig for Agerbruget. Jeg sagde kun det Samme som det ærede Medlem for Præstø Amts 1ste Valgkreds, at det var skadeligt for Agerbruget, naar ikke Uffaldet blev bragt tilbage til Sorden. Dernæst fremdrog det ærede Medlem for Maribo Amts 3die Valgkreds ogsaa et andet Moment, det nemlig, at disse Fabriker bestjæftigede en hel Mængde Smaaaf-
 10